

David Hewson

DE STENEN ENGEL

*Een ontvoerde vrouw wordt meer dood dan levend
terugggevonden. Rechercheur Pieter Vos lijkt persoonlijk in
de problemen te raken.*

ISBN 978-90-225-7585-7
ISBN 978-94-023-0954-6 (e-book)
NUR 330

Oorspronkelijke titel: *Sleep Baby Sleep*
Oorspronkelijke uitgever: Macmillan, an imprint of Pan Macmillan, Londen
Vertaling: Gert van Santen
Omslagontwerp: Will Immink Design
Omslagbeeld: © Shutterstock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2017 David Hewson
Nederlandse uitgave © 2017 Meulenhoff Boekery bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Rienk Tychon, mijn Nederlandse redacteur,
zonder wiens hulp, steun en kennis van de situatie ter plekke
Pieter Vos nooit tot leven had kunnen komen.
Hartelijk dank.

Het briefje hing op de deur van de woonboot toen hij die woensdagavond thuiskwam.

Je bent een sukkel, Vos.

Je ziet dingen over het hoofd.

Twee regels op een A4'tje uit de printer, dubbelgevouwen en met een punaise op het rottende hout geprikt. Soms leek het alsof heel Amsterdam de brigadier van politie kende die in zijn eentje op de afgeleefde, zwartgeschilderde boot bij de Berenstraatbrug woonde. Een enkele keer mondde dat uit in vandalisme. Maar het gebeurde vaker dat er mensen aanklopten om hulp. Of erger, dat ze hem volgden naar De Drie Vaten, de kroeg aan de overkant van de straat, en hem de oren van het hoofd kletsten, terwijl hij alleen even wat tijd voor zichzelf wilde, weg van alle drukte op het werk.

‘Dat soort dingen gebeuren nu eenmaal, Sam,’ zei hij tegen de zwart met witte foxterriër die geduldig op het groezelige dek zat en hem met een intelligente blik aankeek. De hond ging er niet tegenin.

Het was even na achten, en de avond begon te vallen over het rustige deel van de Prinsengracht waar Vos woonde. Hij was weggeglipt bij de medaille-uitreiking op het hoofdbureau van politie aan de Marnixstraat, tegenover het einde van de Elandsgracht. Hij was moe, hij had honger en hij had zin in een biertje. De nieuwe com-

missaris, Jillian Chandra, een starre vrouw die afkomstig was van de Nationale Politie in Zoetermeer, had het niet echt op prijs gesteld dat de hond tijdens de plechtigheid in de tuin van het bureau had rondgelopen.

Vos had de indruk dat Chandra h m ook niet echt op prijs stelde, vanwege zijn houding, zijn sjofele kleren en zijn lange donkere haar, dat nodig moest worden geknipt – iets waar Vos zich van bewust was en waaraan hij op korte termijn iets zou doen. Het punt was dat tijdens de plechtigheid aan verschillende agenten eremedailles van verdienste zouden worden uitgereikt, aan onder anderen Dirk van der Berg, een van Vos' oudste collega's en een maatje van Sam. De terri r hoorde er gewoon bij.

Als commissaris Chandra zo'n mysterieus briefje was tegengekomen, zou ze ongetwijfeld wegwerphandschoenen hebben aange trokken en het in een plastic bewijszak hebben gedeponerd – voor het geval dat. Ze was een manager, geen politieagent. Regelrecht afkomstig uit de bureaucratische bijenkorf in Zuid-Holland, waar vooral met spreadsheets werd gewerkt en het niet echt om mensen ging. Ze besepte niet dat Amsterdam anders was, een onberekenbare, springlevende metropool waar altijd wel iets bijzonders te beleven viel voor wie daar oog voor had. Het ging erom dat je op het juiste moment di  dingen eruit pikte die aandacht verdienden.

Twee cryptische regeltjes tekst verdienden die niet. Vos trok het A4'tje van de deur en liet de punaise zitten zodat Sam zich er niet aan kon bezeren. Vervolgens maakte hij een prop van het papier en wierp hem in de afvalbak naast de loopplank.

Het begon donker te worden, en de lichtjes van De Drie Vaten lonkten. Op het terrasje zat maar één persoon: een man in een lange jas. Hij droeg een hoed met een brede rand en sliep als een blok.

Bier.

Jillian Chandra wilde niet dat er op het bureau alcohol werd gedronken. In plaats daarvan hadden ze koffie en fris gekregen, en als Chandra de geërgerde blik op het gezicht van Van der Berg al had gezien, had ze dat niet laten merken.

‘Wat denk je ervan, boef, zullen we een hapje bij Sofia gaan eten?’ zei Vos. De hond begon al aan zijn riem te trekken voordat hij zijn zin had afgemaakt.

Toen hij bij de deur kwam sloeg zijn hart een slag over. In het bruine café klonk een scherpe blaf, en ze bleven abrupt staan. Het volgende moment begon Sam luid te keffen en aan zijn lijn te rukken. Zoals de meeste van zijn rasgenoten was hij er vast van overtuigd dat hij meer mens was dan dier. Hij kon het over het algemeen niet echt met andere honden vinden, maar hij had vooral een broertje dood aan de viervoeter waarnaar hij nu vertwijfeld stond te blaffen: een gespierde, zwart met witte bastaard van een gezette en al even luidruchtige weduwe die om de hoek woonde. Het mormel mocht hem overigens evenmin.

Terwijl Vos zijn best deed om Sam tegen te houden, begonnen de dieren als gekken tegen elkaar tekeer te gaan. Vier klanten aan de bar, onder wie de weduwe, drukten hun handen op hun oren en wierpen Vos een furieuze blik toe die zei: *Wij waren hier het eerst.*

Klopt, dacht hij. Maar hij had nog steeds honger, en hij had behoefte aan vrouwelijk gezelschap. In het stille zwarte water van de Prinsengracht was bij de licht gewelfde brug inmiddels de rimpelende reflectie van een driekwart volle maan te zien. Maar het was niet koud, en Sofia werd bijgestaan door haar rechterhand Leon, die ook achter de bar stond. Als hij een biertje bestelde en wat brood met leverworst en kaas konden ze een tijdje samen met Sam op het terras zitten en van de avond genieten.

‘Kan ik misschien helpen?’ vroeg een stem bij de deur toen Vos aarzelde. ‘Ik kan goed met dieren omgaan.’

Het was de man in de lange jas. De breedgerande hoed hing nog steeds over zijn gezicht, maar hij was wakker, en hij klonk niet dronken of stoned. Hij hield zijn hand op om de riem aan te nemen.

Sam keek naar hem, en tot Vos’ verbazing stopte het blaffen.

‘Bedankt. Ik ben zo terug.’

De onbekende man stak een lange arm uit en loodste Sam onder de tafel. Vos liep naar binnen, bestelde een biertje en wat te eten en

probeerde vervolgens Sofia's aandacht te trekken. Dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. Achterin zat een grote groep mensen die hij vanaf de deur niet had gezien. Hij had niet beseft dat het zo druk was in De Drie Vaten.

Ze zette een biertje en een portie leverworst voor hem op de bar.

'Heb je zin om even buiten...?' begon hij.

Sofia Albers was vijfendertig. Ze had de kroeg een jaar of wat geleden gehoord, vlak voordat Vos in de uitgeleefde woonboot aan de overkant van de straat was getrokken. Ze was ooit kort getrouwd geweest, en daarna had ze een aantal relaties gehad. De Jordaan was haar thuis. Ze had er haar hele leven gewoond. Het was voor haar een tweede natuur om zich ruimhartig op te stellen jegens de bonte schare van bezoekers die ze in het sleetse houten kroeglokaal van De Drie Vaten over de vloer kreeg: jong en oud, rijk en arm, fatsoenlijk en een enkele keer te kwader trouw. Met haar opgewekte, onderzoekende gezicht dat altijd zongebruind was en haar steile, donkere haar ontbrak het haar bovendien niet aan aanbidders – die echter nooit lang leken te blijven.

De hond van de weduwe begon weer te blaffen, en Sofia schonk het dier een woeste blik. Ze was meer gehecht aan Sam, omdat ze zo vaak op hem paste als Vos aan het werk was.

'Sorry, Pieter,' zei ze kortaf. 'Ik heb het vreselijk druk.'

De hond van de weduwe stopte even snel met blaffen als hij was begonnen.

'Kan Leon niet...?'

'Een andere keer.' Ze huiverde, en hij besloot haar niet onder druk te zetten. 'O... een van je collega's van de Marnixstraat was hier een half uur geleden. Hij was op zoek naar je. Hij heeft zijn naam genoemd, wacht even...'

Ze bladerde door een stapeltje notities naast de biertap.

'Ruud Jonker...'

'Een agent? Ik ken niemand die zo heet. Hoe zag hij eruit?'

Toch kwam de naam hem ergens bekend voor.

'Ik heb niet echt opgelet. Hij had een politielegitimatie. Heeft hij niet gebeld?'

‘Nee.’

Ze werden onderbroken door twee Britse toeristen die zich een weg naar de bar baanden, bier bestelden en vroegen of ze wiet mochten roken. Iedereen die die vraag stelde maakte een gebaar alsof hij een joint tussen zijn lippen stak. Vos had het al zo vaak gezien, maar hij snapte nog steeds niet waarom ze dat deden.

Sofia tapte twee Heineken en zei dat ze op het terras moesten gaan zitten. Er verscheen plotseling een schuldige blik op haar gezicht, alsof ze beseftte dat ze een fout had gemaakt.

‘Sorry. Hij liet me een of andere kaart zien en zei dat hij met je wilde praten. Hij was je telefoonnummer kwijt.’ Ze schoof een lok bruin haar uit haar gezicht. ‘Ik dacht dat het een politielegitimatie was. Er zat een foto op. Ik was net met een klant bezig.’

‘Maak je geen zorgen...’

‘Maar ik heb hem je nummer gegeven. Dat had ik niet moeten doen.’ Ze glimlachte nerveus. ‘Ik heb gewoon niet opgelet. Hij klonk als iemand van de politie. Nou ja, de honden zijn tenminste weer wat uitgeraasd.’

Vos wierp een blik op de hond. Hij lag opgerold onder de stevige benen van de weduwe en zag eruit alsof hij diep in slaap was. Vreemd. Dit soort hondenruzies werden nooit zo gemakkelijk beslecht.

Plotseling voelde hij een vlaag van paniek. Hij draaide zich om en beende naar buiten door de haveloze houten deur met de ruiten. Het terrasje was leeg, afgezien van de twee toeristen, die wiet rookten en zaten te gniffelen.

Met bonkend hart haastte hij zich de klinkerstraat op, bleef staan op de hoek van de Elandsgracht en de Prinsengracht en riep de naam van de hond.

Geen reactie.

Geen teken van de man met de hoed en de lange jas.

Geen Sam.

Er trilde iets tegen zijn borst. Het volgende moment beseftte hij dat het zijn mobiele telefoon was.

Een sms'je van een nummer dat hij niet herkende.

Zoals ik al zei, Vos. Je ziet dingen over het hoofd.

Hij belde het nummer meteen terug en kreeg de voicemail.

Vlak nadat hij de verbinding had verbroken trilde zijn mobieltje opnieuw. Het tweede bericht bestond alleen uit een raadselachtige cijferreeks.

52.366258, 4.896299.

De man legde de telefoon op de passagiersstoel en begaf zich in het avondverkeer van de Marnixstraat: fietsers, auto's, trams, bussen, de bedrijvigheid van de stad.

De hond was een onverwacht cadeautje. Zijn klauwen hadden over de zwarte klinkers van de Prinsengracht gekrast toen hij hem naar het busje had gesleept, maar hij had niet geblaft. Blijkbaar was het dier daarvoor te trots en te verbaasd geweest.

Hij had gemeend wat hij had gezegd. Hij kon goed met dieren omgaan. Alleen mensen werkten hem op de zenuwen.

Hij naderde een verkeerslicht op weg naar het Leidseplein, en hij keek op zijn horloge. Zevenentwintig minuten over acht. Het was cruciaal dat hij alles precies op het juiste moment deed. Dit was tenslotte een soort spel. Verstoppertje. Tikkertje. Maximaal negentig minuten vanaf het moment waarop hij zijn aas op de woonboot aan de Prinsengracht had achtergelaten tot het einde van de eerste akte.

Hij reed met het raampje omlaag. De late septemberavond was ongewoon warm, bijna weeïg. Zijn lange jas lag op de passagiersstoel, met ernaast een hoed en een telefoon.

Uit de laadruimte steeg een lucht op die hem niet echt beviel.

En het was geen hondenlucht.

Laura Bakker was nog bij de receptie toen Vos belde. Ze zat te luisteren naar een van de laatste toespraken. Over de telefoon klonk het als het zoemen van geïrriteerde bijen. Bakker, een markante, uit de kluiten gewassen vrouw van achter in de twintig met lang rood haar,

een opmerkelijke kledingsmaak en een harde, soms strijdlustige stem, werkte als rechercheur in het team van Vos.

‘Had je niet tot het einde kunnen blijven?’ vroeg ze op geërgerde toon. Bakker had zich op de gelegenheid gekleed: een zwart, wijd uitlopend broekpak met een witte blouse. Traditioneel. ‘Commissaris Chandra had erop gerekend.’

‘Waarom zou ik? Ik ken de helft van die mensen niet.’ Hij speurde opnieuw de Prinsengracht af. ‘Volgens mij heeft iemand Sam gepikt.’

‘Dat meen je niet! Waarom?’

Een belachelijke vraag onder de omstandigheden. Niet dat Vos van plan was dat tegen haar te zeggen. Hij stuurde haar het mysterieuze sms’je.

‘Er is iemand in De Drie Vaten geweest die mijn telefoonnummer wilde hebben. Sofia heeft niet echt gezien hoe hij eruitzag. Hij is weggelopen met Sam en heeft toen dit berichtje gestuurd. Het zegt me helemaal niks.’

Hij hoorde Jillian Chandra’s galmende stem zachter worden terwijl Bakker wegliep van de ceremonie. Er volgde een piepje toen ze zijn sms’je ontving.

‘Getallen.’

‘Dat zie ik ook wel, maar...’

‘Laat me even denken.’

Er volgde een korte stilte, en toen zei ze: ‘Volgens mij zijn het decimale graden.’

‘Hè?’

‘Die gebruiken ze voor computerkaarten. In plaats van lengte- en breedtegraden. Weet je wat een kaartapp is?’

‘Ik geloof het wel...’

Hij gebruikte zijn mobieltje eigenlijk alleen maar voor berichtjes en telefoongesprekken. Wat moest hij met een kaart? Hij woonde en werkte al zijn hele leven in Amsterdam en hij kende zo’n beetje elke straat, elk steegje en elke gracht.

‘Je kunt er locaties mee vinden. Als je de getallen in de app in-toetst, zie je precies waar je moet zijn.’

‘Ik zou niet weten hoe ik zoiets moest doen.’

Hij hoorde haar ademhalen, en in gedachten zag hij haar behendige vingers op haar telefoon tikken.

‘Doet er niet toe. Ik heb het al. Rembrandtplein. De tramhalte aan de noordkant. Als je...’

Hij hoorde een hond. De bastaard van de weduwe stond in de deuropening van De Drie Vaten en tuurde de avond in, op zoek naar iets om tegen te blaffen.

‘Ik ben al onderweg,’ zei Bakker terwijl Vos om zich heen keek, op zoek naar een taxi.

Bert Schrijvers leven draaide al zolang hij het zich kon herinneren om de Albert Cuypmarkt. Op zijn achtste was hij voor zijn vader gaan werken in het pakhuis aan de Govert Flinckstraat, dozen met bloemen en bollen naar hun kraam sjouwen, een straat verderop. Het gebouw, dat helemaal van de Govert Flinck tot aan de markt liep, was ooit een reusachtig herenhuis geweest met een binnenplaats, magazijnen, appartementen, een winkelgedeelte en een bloeiende groothandel. Het ‘kasteel’, zoals de familie het had genoemd, was al meer dan zestig jaar in het bezit van de Schrijvers, sinds zijn grootvader het bedrijf kort na de oorlog had opgericht. De oude man zou de buurt nu niet meer terug hebben gekend.

De Govert Flinckstraat was relatief rustig gebleven, zodat hij probleemloos met zijn enige busje de bestellingen kon doen, maar de Albert Cuyp stroomde elke ochtend vol met hordes toeristen die zich een weg baanden tussen de kraampjes door, op zoek naar goedkope kleding, zelfgemaakte koekjes en banket, lokale kazen en kaasjes en de meest uiteenlopende soorten vis, zowel vers als gefrituurd. Chique restaurants die dure hamburgers en exotische gerechten verkochten schoten overal als paddenstoelen uit de grond, evenals cafés die koffie verkochten met namen die Bert Schrijver absoluut niets zeiden. De buurt werd langzaam maar zeker overgenomen door kersvers internationaal volk dat de Pijp had aangewezen als het volgende stukje Amsterdam dat

moest worden geannexeerd om te worden volgeplempt met trendy cocktailbars en biologische bistro's en pizzeria's, waardoor de overgebleven woningen onbetaalbaar werden voor de plaatselijke werkende klasse.

De nieuwkomers en hun klanten kochten ook bloemen, maar minder dan vroeger. Ook zakelijke afnemers waren niet meer zo gemakkelijk te vinden. Sinds zijn scheiding was Schrijvers schamele inkomen tot het absolute minimum gedaald. 's Avonds, als hij na een lange dag de balans opmaakte, werd hij omringd door de zware geur van onverkochte, deels verwelkte tulpen, lelies en rozen die hij aan de straatstenen niet kwijt kon.

Zijn vader had op zijn sterfbed een vernietigend oordeel over hem uitgesproken: hij was er heel goed in mensen te geven wat ze wilden. Het probleem was alleen – en dat was iets wat elke geboren verkoper beseft – dat Jan met de pet meestal geen flauw idee had wat hij wilde.

Zijn onvermoeibare zoon sjouwde de hele dag met kratten vol bloemen en bollen. Hij was alleen niet in staat om het moment van aarzeling in de ogen van zijn klanten te herkennen en daar vervolgens op in te springen – 'Ik zou deze nemen,' of 'Probeer u dié eens.' Met als gevolg dat de mensen doorliepen en een armoedig t-shirt kochten bij de Marokkaan verderop, of veel te veel betaalden voor een zak koekjes die ze voor de helft van het geld bij de bakker op de hoek hadden kunnen halen.

Omdat hun inkomen terug bleef lopen had Schrijver steeds opnieuw delen van het kasteel van de hand moeten doen, als een slager die een geslacht varken in stukken hakt om te verkopen. Toen Schrijver jong was, was alles nog eigendom van de familie geweest, van de begane grond tot aan de vierde verdieping, zowel de Govert Flinck als de Albert Cuyp. De zolderetages hadden ze tien jaar geleden weggedaan. Dat waren nu allemaal appartementen, die voor het grootste deel niet eens door de eigenaar werden bewoond maar verhuurd werden aan toeristen, vaak per dag.

Na de scheiding had hij de familiewoning, waarin drie generaties

waren opgegroeid, moeten verkopen en had hij een eenpersoonsbed in het kantoor op de begane grond gezet. Zijn dochter Annie – het bloemenmeisje, zoals de buurtbewoners haar noemden – had de grotere, beter onderhouden studio aan de andere kant van de kleine, donkere binnenplaats gekregen. Desondanks balanceerde hij elke maand weer op het randje van een faillissement en moest hij zijn crediteuren tevreden zien te houden door mensen die hem geld schuldig waren over te halen hem eerder te betalen.

Die voortdurende onzekerheid liet haar sporen na bij zijn dochter. Ze deed alles om te ontsnappen aan het akelige, benauwde magazijn, waar ze op elkaar zaten als haringen in een ton. Al was het maar een paar dagen weg met een vriendin of een nacht op de bank in de huurwoning van haar moeder tegenover de groene open ruimte van het Sarphatipark.

Bert Schrijver was zesenvestig. Annie was vierentwintig jaar jonger. Hij had weinig contact meer met de andere markt mensen. Hij kon zich de drankrekeningen niet veroorloven. En hij miste haar altijd als ze er niet was. Het enige wat hem bleef waren de aanmaningen en de verwelkte bloemen met hun weeë geur van mislukking. Hij was bezig de laatste verkopen in te voeren op een antieke laptop toen de deurbel ging. Schrijver stond onmiddellijk op. Soms vergat Annie haar reservesleutels en moest ze worden binnengelaten.

Maar het was Nina, haar moeder, in een goedkoop zwart jasje en met haar armen om zich heen geslagen. Ze keek zoals altijd als ze hem moest spreken: somber en teleurgesteld. Ze was de vrouw waarop hij als tiener verliefd was geworden toen ze kibbeling, zoute haring en gefrituurde mosselen verkocht in een van de marktkraampjes. De hoop dat ze hem terug zou nemen had hij lang geleden al laten varen.

‘Ik kan Annie niet bereiken,’ zei ze zonder hem aan te kijken. ‘Ik heb haar al sinds zondag niet gezien.’

Hij probeerde zijn boekhouding en het onophoudelijke gegoochel met de uiterste betaaldata van de rekeningen uit zijn hoofd te zetten.

‘Kom even binnen.’

Ze wierp een blik langs hem heen in het donkere interieur, voorbij de emmers met slaphangende bloemen.

‘Dat is niet nodig.’

‘Ze zei...’ Hij was traag van begrip, en dat beseftte hij maar al te goed. ‘Ze zei dat ze gisteravond naar jou zou gaan. Vandaag heeft ze sowieso vrij. Ik dacht dat jullie misschien waren gaan winkelen. Ik heb zelf de bestellingen moeten afleveren voor ik de kraam open kon doen. Jordi heeft zich ziek gemeld.’

Nina trok een gezicht toen Schrijver zijn oude kroegmaat noemde, de enige parttimehulp die hij zich kon veroorloven.

‘Jordi Hoogland. Ik snap niet dat je nog steeds geld verspilt aan die klaploper.’

‘Niet veel. Minder dan ik aan een ander kwijt zou zijn. Annie zei dat ze gisteravond naar jou...’

‘Ze was gisteravond niet bij mij. Hoe vaak moet ik dat nou nog zeggen?’

Hij kende die blik. De blik die zei: *Waarom ben je toch zo’n idioot?*

‘Dat is wat ze tegen mij heeft gezegd.’

‘Ik probeer haar de hele middag al te bellen.’

Ze haalde haar telefoon tevoorschijn en tikte op een nummer. Er klonk een vrolijke jonge stem uit de luidspreker die zei: ‘Hoi, met mij. Spreek na de piep je bericht in, dan neemt het bloemenmeisje zo snel mogelijk contact met je op.’

Schrijver ontwaarde een vertrouwd, kil gevoel in zijn maag.

‘Ze heeft het toch niet weer met die zak van een Sanders aangelegd?’

Nina schonk hem een dreigende blik.

‘Ja hoor. Geef Rob maar weer de schuld. Ze is tweeëntwintig en ze is je kleine meisje niet meer. Je moet eens ophouden met iedere man te veroordelen waar ze mee...’

‘Hij was slecht voor haar.’

‘Wat weet jij daar nou van?’

Haar stem klonk nu hard, hoog en schril.